

SEMINARUL DIN IAȘI ÎN PERIOADA PERSECUȚIEI COMUNISTE

Pr. Alois MORARU¹

Sumar: Pornind de la ideea că seminarul este „inima unei dieceze” care pulsează și antrenează toate mădulele ei, părintele Alois Moraru prezintă în articolul de față câteva aspectele din istoria Seminarului catolic din Iași într-o perioadă tulburătoare și grea, cea a comunismului. Încă de la început, autorul ne avertizează că acest articol este o expunere liberă, folosindu-se în elaborarea lui, în cea mai mare parte, de documentele originale păstrate în diferitele arhive din țară sau străinătate. În prima parte, părintele, după ce prezintă o scurtă istorie a primelor încercări de organizare a unui seminar pentru tinerii indigeni, trece și tratează istoria Seminarului teologic din Iași, începând cu înființarea lui (1886) și continuând cu activitatea lui destul de sinuoasă, sub îndrumarea episcopilor diecezei și a rectorilor Institutului, până la instaurarea regimului comunist în România (1947). În partea a doua, autorul tratează despre situația Seminarului odată cu numirea ca episcop de Iași a Mons. Anton Durcovici (1947), o situație din ce în ce mai dificilă din cauza opoziției autorităților comuniste în dezvoltarea formării elevilor și studenților, opoziție ce va duce chiar la încetarea activităților Seminarului și mutarea lui pentru o perioadă la Alba Iulia.

Cuvinte cheie: Seminar, comunism, Anton Durcovici, regim politic, preoți, episcop, Război Mondial, Dieceza de Iași.

Summary: Starting from the idea that the seminar is „the heart of a diocese” that pulses and trains all its members, father Alois Moraru presents in this article some aspects from the history of Iasi Catholic Seminar in a dim and difficult period, that one of communism. From the very beginning, the author warns us that this article is a free exposure, using in its elaboration, in the biggest part, original documents kept in different archives from the country and abroad. In the first part, father, after presenting a short history of the first tries of organizing a seminar for young indigenous people, passes and treats the history of Iasi Theological Seminar, beginning with its establishment (1886) and going on with its rather sinuous activity, under the guidance of the Diocese bishops and Institute rectors, till the instauration of communist regime in Romania (1947). In the second part, the author speaks about situation of the Seminar, when Mons. Anton Durcovici was appointed as bishop of Iasi (1947), a more and more difficult situation because of the opposition of communist

¹ Episcopia Romano-Catolică de Iași, Parohia „Fericitul Ieremia” din Roman, email: alois_moraru@yahoo.com

authorities in developing the pupils and students formation, opposition that would lead even to stopping the Seminar's activity and moving it, for a period of time, to Alba Iulia.

Key words: Seminar, communism, Anton Durcovici, political regime, fathers, bishop, World War, Iasi Diocese.

Înainte de a prezenta câteva aspecte din istoria Seminarului Catolic din Iași în perioada persecuției comuniste, trebuie să precizez că această expunere a fost făcută în mod liber, folosind câteva zeci de fotografii ale unor persoane și clădiri din acele vremuri. De aceea, am evitat evidențierea exactă a afirmațiilor (notele de subsol), dar ținând cont că o istorie autentică nu se poate scrie decât pe baza documentelor istorice, și nu a comentariilor și studiilor, am folosit ca material principal în elaborarea acestei lucrări documentele originale păstrate în Arhiva Institutului Teologic Romano-Catolic din Iași și în Arhiva Episcopiei Romano-Catolice de Iași, precum și cele fotocopyate din Arhiva Iezuiților din Provincia Malopolskiej din Cracovia. Celelalte referințe arhivistice, culese din fondurile cercetate la Roma, Viena, București și Iași, precum și lucrările consultate întregesc acest material și constituie sursa bibliografică pentru unele aspecte pe care nu le-am găsit în documentele cercetate în arhivele bisericești ieșene.

Așa cum putem lesne constata, de la an la an se vorbește și se scrie din ce în ce mai mult despre Seminarul diecezan „Sfântul Iosif” din Iași, care, la 29 septembrie 2011, a aniversat 125 de ani de la înființare. Acest fapt ni se pare firesc, deoarece seminarul, fiind „inima unei dieceze”, pulsează neconținut și antrenează toate măduarele eparhiei pentru a-i evidenția poziția strategică. Întemeind Biserica, Domnul nostru Isus Cristos a voit ca ea să fie răspândită prin munca apostolilor și a succesorilor lor. Ei nu s-au mulțumit să transmită Evanghelia numai unei anumite categorii sociale sau numai anumitor popoare, ci s-au îndreptat către toate națiunile. Singuri însă nu puteau face față acestei munci de evanghelizare a întregului pământ, de aceea, și-au ales numeroși discipoli pe care i-au pregătit și consacrat drept preoți ai lui Cristos. Această situație am consemnat-o și pe teritoriul actualei Dieceze de Iași. Astfel, după ce, la sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul celui următor, s-au cristalizat primele forme de organizare teritorială a catolicilor din Moldova, apar și primele încercări de organizare a unui seminar pentru tineri indigeni: în anul 1591 s-a dorit înființarea unui seminar pentru clerul indigen la Cotnari; în anul 1632, preotul Paul Bonnici propunea deschiderea unui seminar la Suceava; la 6 noiembrie 1642, în cadrul Sinodului de la Cotnari s-a elaborat un plan pentru înființarea unui seminar la Iași; în anul 1752,

episcopul Raimund Stanislau Jezierski a cerut aprobarea papei Benedict al XIV-lea pentru deschiderea unui seminar destinat tinerilor moldoveni; în anul 1845, episcopul Paul Sardi reușește să deschidă Micul Seminar pentru seminariștii indigeni la Iași; în octombrie 1858, sub influența episcopului Anton de Stefano, programul Partidului Unionist prevedea organizarea clerului catolic cu toate instituțiile necesare; la 14 august 1860, ministrul Mihail Kogălniceanu aducea la cunoștința Misiunii Catolice din Moldova dorința Guvernului ca să se înființeze un seminar catolic în satul Săbăoani; la 16 octombrie 1864, apare în Monitorul Oficial decretul domnesc semnat de domnitorul Alexandru Ioan Cuza pentru înființarea unui Seminar în România de peste Milcov, iar la 20 octombrie același an este publicat Regulamentul Seminarului Catolic din România de preste Milcov; la 18 aprilie 1880, i se recomandă episcopului Fidelis Dehm ca sediul viitorului seminar să fie la Roman etc. Toate aceste inițiative nu au fost de lungă durată; ele au fost doar la nivel teoretic sau, atunci când începeau să se concretizeze, din lipsa unui personal calificat sau din lipsa bunurilor materiale, nu puteau fi durabile.

La 16 septembrie 1881, papa Leon al XIII-lea l-a numit episcop titular de Mosynopolis și vizitator apostolic al Moldovei pe Nicolae-Iosif Camilli, care, la 10 august 1883, a prezentat Congregației De Propaganda Fide proiectul de reformă privind o mai bună pastorație în Missio Moldavica, insistând pentru deschiderea unui seminar pentru clerici indigeni. Având toată încrederea în soluționarea cererii sale din partea Congregației De Propaganda Fide, episcopul Camilli a dus tratative cu părinții iezuiți din Polonia, cu care s-a ajuns la un consens, iar în ziua de 1 august 1885 s-a încheiat un *Pactum*. Peste câteva zile, la 13 august, episcopul Camilli a fost asigurat de cardinalul Giovanni Simeoni de posibilitatea deschiderii Seminarului diecezan la Iași. Având sprijinul a patru iezuiți și aprobarea Congregației De Propaganda Fide, la 29 septembrie 1886, sub auspiciile Celui Preaînalt și ale șefului milițiilor cerești, arhanghelul Mihail, episcopul Camilli declară deschis Seminarul Catolic al Episcopiei de Iași.

De atunci, Seminarul din Iași a avut o activitate sinuoasă, fiind nevoit să-și închidă porțile în anumite perioade. Primul an școlar a început cu trei elevi, după care au fost primiți încă șase, director fiind numit pr. Francisc-Xaveriu Habeni. În vara anului 1887 au mai fost primiți încă cinci elevi și, treptat, numărul seminariștilor a crescut considerabil. La 25 ianuarie 1895, a fost primit noul episcop al Diecezei de Iași, Dominic Jaquet, care poate fi considerat al doilea fondator al Seminarului, deoarece lui i se datorează clădirea edificiului de pe Copou, între anii 1901-1904, care a avut ca destinație inițială să fie internat pentru Institutul „Cipariu”. În acest local s-a mutat Seminarul în ziua de 18 iunie 1907. Ca și predecesorul său,

episcopul Jaquet a avut o grijă deosebită față de Seminar, el având bucuria de a culege „primul fruct al Seminarului”, întrucât la 29 septembrie 1895 a sfințit primul preot al Seminarului și al Diecezei: Petru Albert Pal, din Pildești.

Întrucât, la 14 august 1916, România a declarat război Austro-Ungariei, cursurile seminariale au fost sistate, iar clădirea a fost folosită ca spital militar până în 1918. Seminaristii mai mari au fost înrolați în armată, unii chiar în Crucea Roșie, iar cei mai mici au plecat acasă. După terminarea războiului, la 24 iunie 1918, clădirea Seminarului a fost retrocedată Episcopiei de Iași, care, la 10 septembrie același an, a închiriat-o pentru un an Ministerului de Război. În luna octombrie a anului 1920, aceeași clădire a fost ocupată abuziv de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” și folosită sub denumirea de „Căminul Latin”. În ciuda acestor privațiuni, la 31 octombrie 1918, cursurile seminariale s-au reluat în clădirile de lângă sediul Episcopiei, dar nu pentru mult timp, deoarece, din cauza localului nesatisfăcător, în anul 1919 seminaristii sunt trimiși să-și continue studiile în Italia, la Roma, Sarzano și Genova. Astfel, Seminarul se închidea din nou. O dată cu numirea noului episcop de Iași în persoana mons. Alexandru Cisar, la 25 august 1920, s-a pus problema redeschiderii Seminarului. Acesta s-a deschis la 18 octombrie același an, tot în clădirea de lângă Episcopie, deoarece clădirea de pe Copou nu a fost eliberată.

Venirea la conducerea Diecezei de Iași, la 25 septembrie 1925, a episcopului Mihai Robu a însemnat o nouă relansare a activității Seminarului. În 1927 îl recheamă pe mons. Diomede Ulivi, îi încredințează pentru a treia oară conducerea Seminarului și sunt primiți 57 de elevi. Pentru formarea acestora, episcopul Robu a considerat imperios necesară readucerea preoților iezuiți, „care au pus bazele Seminarului și au adus roade frumoase”. Această intenție s-a concretizat în toamna anului 1930, când au sosit la Iași mai mulți preoți iezuiți în frunte cu părintele Felix Wiercinski. Ei au condus Seminarul din Iași până în ziua de 17 septembrie 1939, când au părăsit definitiv Dieceza de Iași.

După plecarea preoților iezuiți, conducerea Seminarului a revenit în exclusivitate preoților diecezani, însă și ei au întâmpinat numeroase probleme, în special din cauza regimului politic al României. În toamna anului 1939 a fost numit rector preotul Marcu Glaser și au fost primiți încă 47 de elevi. Cu aceștia s-a adoptat un stil nou de formare: ei frecventau în paralel atât seminarul, cât și Liceul de Aplicație din Iași, pentru ca la terminarea liceului să poată beneficia de Diploma de Bacalaureat, „diplomă care nu putea fi eliberată de Seminar”. Acest sistem n-a persistat mult timp, deoarece, din cauza bombardamentelor în timpul celui de-al II-lea Război Mondial, clădirea Seminarului a fost distrusă și elevii au fost evacuați la

Beiuș. În ziua de 19 martie 1944, episcopul Mihai Robu a celebrat ultima sa sfântă Liturghie în Seminar. Această zi a însemnat pentru Seminarul din Iași „începutul unei dureroase și îndelungate situații”: „clădirea a ars complet, mulți preoți și seminariști au fost refugiați”, episcopul Robu a murit la 27 septembrie 1944, la Stâna de Vale.

Seminarul și-a reluat activitatea în septembrie 1944 la Timișul de Jos și s-a reîntors în Iași la începutul anului școlar 1945-1946, însă în clădirile de pe lângă episcopie, deoarece clădirea de pe Copou era în mare parte distrusă. Despre dezastrele pe care le-a produs războiul ne spune însuși episcopul Marcu Glaser:

Dieceza de Iași a suferit foarte mult de pe urma războiului: Seminarul diecezan a ars complet, gospodăria episcopiei a fost aproape distrusă, mulți preoți refugiați, iar elevii Seminarului adăpostiți la Beiuș și Timișul de Jos. (...) Ne era drag Seminarul: oricât de mari au fost greutățile, totuși am stăruit cu orice preț ca Seminarul să se mențină, fiind gata să vindem toate lucrurile personale, numai să nu înceteze cursurile Seminarului nostru scump. Este o bucurie nespus de mare pentru noi că avem teologi la București și mai mulți la Iași, în total vreo 70 de seminariști... (...) O grijă specială am avut ca să salvăm clădirea Seminarului. Un har neprețuit al lui Dumnezeu a fost că am putut să începem refacerea acestei clădiri mărețe! (...) Câte sacrificii au adus cucernicii preoți și bunii noștri catolici în anul trecut! Acum n-am mai fost în stare să-l refacem, precum s-a făcut.

În acea perioadă de mari schimbări politice din România a fost numit episcop de Iași mons. Anton Durcovici, la 30 octombrie 1947. La doar câteva zile, mai exact la 14 noiembrie, regele Mihai I semna decretul 2137 al Ministerului Cultelor, recunoscându-i numirea în demnitatea și funcția de episcop al Diecezei Romano-Catolice de Iași. La 18 noiembrie 1947, Ministerul Cultelor l-a informat pe episcopul ales că urma a fi recunoscut numai după depunerea jurământului de fidelitate față de suveran și supunere față de legile țării. La rândul său, episcopul Durcovici a trimis, la 27 noiembrie 1947, Ministerului Cultelor copia discursului pe care trebuia să-l țină în fața regelui cu ocazia depunerii jurământului, rugând să-i fie comunicate data și programul ceremoniilor. În mod inexplicabil însă, mons. Anton Durcovici va avea de așteptat aproape cinci luni până la consacrarea sa ca episcop. Fiind depășite toate piedicile puse de autoritățile comuniste, Anton Durcovici a fost consacrat la 5 aprilie 1948 ca episcop în Catedrala „Sfântul Iosif” din București de arhiepiscopul Gerald Patrick O’Hara, nunțitul apostolic în România, însoțit de arhiepiscopul Alexandru Cisar și de episcopul Marcu Glaser. Peste câteva zile, la 13 aprilie, episcopul Durcovici a sosit la Iași cu trenul, urmând ca a doua zi să fie înscăunat ca episcop de Iași. Noul păstor a început îndată munca. În ziua înscăunării a trimis

o circulară clerului și credincioșilor, prin care recomanda clerul, seminariștii și credincioșii lui Cristos din tabernacolul tuturor bisericilor diecezei, Maicii Domnului, Maria, și sfântului Iosif, patronul diecezei. Circulara se termina cu apelul către popor și cler ca să-l sprijine în misiunea sa de păstor.

Eforturile episcopului Durcovici și ale preoților din Seminar de a dezvolta formarea elevilor și studenților au fost blocate de autoritățile comuniste încă de la începutul anului 1948. Astfel, la 21 februarie, are loc Congresul de unificare a Partidului Comunist Român cu Partidul Social Democrat, înființându-se Partidul Muncitoresc Român, secretar general al Comitetului Central fiind ales Gheorghe Ghorghiu-Dej. După trei zile, a fost desființată Adunarea Deputaților, a fost convocată Marea Adunare Națională, iar puterea legislativă a trecut asupra Guvernului. La 13 aprilie, Marea Adunare Națională votează Constituția Republicii Populare Române, prima Constituție postbelică a României, care reflecta caracterul de tranziție al perioadei pe plan economic și social. În același context, la 24 mai a fost ales patriarh al României Iustinian Marina, „plin de râvnă în favoarea democrației populare”. Chiar în discursul de mulțumire adresat Guvernului amintește că „se va strădui să realizeze, în primul rând, conservarea credinței, ștergând dintre români dureroasa despărțire...” Imediat în ziare începe o campanie împotriva Bisericii Catolice. Părintele D. Stăniloae scria: „Astăzi lucrurile s-au schimbat radical! E pentru prima oară de la 1918 încoace când conducerea de stat română nu mai tremură în fața Vaticanului. Trăim o conjunctură unic de favorabilă când nici o putere nu mai stă în calea refacerii religioase a românilor!” Urmează câteva decizii radicale: la 18 iulie 1948, statul român abrogă Concordatul cu Vaticanul, încetând toate acordurile ulterioare; la 3 august a fost emis Decretul-lege nr. 176 privind reforma învățământului, fiind desființate școlile confesionale, care devin proprietatea statului; la 4 august a fost dat Decretul-lege nr. 177 - regimul general al cultelor, în care statul va avea controlul cultelor, o dieceză trebuind să aibă cel puțin 750.000 de credincioși.

Drept urmare a acestor decizii politice, Seminarul din Iași a fost constrâns să-și înceteze activitatea. Toți seminariștii au fost nevoiți să plece acasă, clădirea de pe Copou a fost naționalizată și dată în folosința Școlii Profesionale Metalurgice din Iași și apoi Facultății de Medicină.

Persecuția Bisericii Catolice nu s-a oprit aici: la 30 august a fost creată Direcția Generală a Securității Poporului (Securitatea), iar patru zile mai târziu, la 3 septembrie, s-a emis decretul prin care este depus episcopul Ioan Suci de la Blaj. Apoi sunt depuși ceilalți episcopi: Valeriu Traian Frențiu de Oradea, Alexandru Rusu de la Baia Mare și Ioan Bălan de la Lugoj. Au rămas în funcție numai Iuliu Hossu de la Cluj și Vasile Aftenie

de la București (era vicar general). Conducerea de partid căuta metode de discreditare a clerului superior catolic, folosindu-se de poliția politică. Astfel, Ana Pauker a cerut să se găsească pretexte plauzibile pentru a incrimina preoții care refuză colaborarea cu autoritățile comuniste. Planul de compromitere a preoților reticenți prevedea înscenarea unor infracțiuni de drept comun sau provocări de tot felul.

Biserica Ortodoxă Română susține această campanie de „îngropare” a Bisericii Catolice. În septembrie 1948, a apărut broșura „Spionaj și trădare în umbra crucii”, de Al. Cerna Rădulescu, imprimată la Tipografia Cărților Bisericești din București. Pe copertă este tiara papală, mai jos papa, iar de sub haina lui soldați americani trăgând cu armele. Din cuprinsul cărții amintim: Binecuvântarea I.P.S. Iustinian, Patriarhul României; prefața de prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor; a) Politica anticreștină și antinațională a Vaticanului; b) De la Papa nimic bun nu vine; c) Ultimul act al trădării s-a jucat în Parlamentul românesc; d) Stat în stat; e) Sfântul patrimoniu al trădării; f) Otrava de sub crucifix; g) Vaticanul, Dictatul de la Viena și problema Transilvaniei; h) Spionaj și trădare în umbra crucii. Mai mult, la 21 octombrie 1948, Biserica Ortodoxă a decretat „Ziua sărbătoririi eliberării din vrăjmașa captivitate a Romei”. Atât Nunțiatura, cât și episcopii Bisericii Unite înaintează o notă de protest care denunță cu tărie acțiunea neomenoasă împotriva Bisericii Unite.

O dată cu instaurarea deplină a regimului comunist în anul 1948 și cu denunțarea unilaterală a Concordatului de către același regim, Biserica a fost supusă unei cenzuri severe. Structurile bisericești au fost lovite cumplit. În această situație foarte grea, Sfântul Scaun a intervenit cu instrucțiuni speciale, jurisdicția diecezei fiind încredințată unor locuitori de episcop, sub denumirea de „ordinarius substitutus”. Astfel, din ziua arestării episcopului Anton Durcovici (26 iunie 1949) și până la 25 mai 1950, conducerea Diecezei de Iași a fost asigurată de episcopul Marcu Glaser, în calitate de administrator apostolic. În această perioadă atât de dură pentru Dieceza de Iași, ca, de altfel, pentru întreaga Biserică Catholică din România, problema clerului era foarte stringentă. De aceea, unii episcopi, în dorința de a lăsa posibilitatea ca unii dintre tinerii vrednici de taina Preoției să fie consacrați, beneficiind de favoruri speciale din partea papei Pius al XII-lea, au consacrat în clandestinitate câțiva episcopi. Cel puțin unul dintre ei, pe care îl cunoaștem, a fost consacrat episcop pentru Dieceza de Iași. Este vorba despre episcopul Ioan Duma, care s-a născut la 5 noiembrie 1896 în satul Valea Mare, județul Bacău. Înainte de a fi arestat, mai exact, la 8 decembrie 1948, a fost consacrat episcop pentru Dieceza de Iași de către nunțiul Patrik O'Hara. Consacrarea a fost secretă și fără asentimentul Guvernului Român, de aceea, nu a fost recunoscută

public și nici nu a figurat în statisticile oficiale. După moartea episcopului Marcu Glaser, pentru jumătate de an cărma Episcopiei de Iași i-a fost încredințată, în calitate de „ordinarius substitutus”, părintelui Gheorghe Peț, care era consilier episcopal, decan și paroh de Butea. În ziua de 15 noiembrie 1950, el a fost arestat și închis. În aceeași zi, conducerea Eparhiei de Iași i-a revenit părintelui Wilhelm Clofanda, tot în calitate de „ordinarius substitutus”, îndeplinind misiunea până la 8 martie 1951, când a fost arestat. După aflarea veștii arestării părintelui Clofanda, responsabilitatea conducerii Diecezei de Iași i-a revenit părintelui Petru Pleșca, în calitate de „ordinarius substitutus”, de la 11 martie 1951 până la 16 decembrie 1965, când a fost consacrat episcop. La puțin timp după preluarea cărmei episcopiei, la 27 aprilie 1951, părintele Pleșca a fost recunoscut de Ministerul Cultelor ca locțiitor al episcopului de Iași.

Spre sfârșitul anului 1948 s-a decis înființarea unui Institut Teologic Interdiecezan la Alba-Iulia, pentru studenții de la toate episcopiile catolice din țară. Acesta s-a deschis abia la finele anului 1951, deoarece Ministerul Cultelor a întârziat elaborarea unui statut pentru învățământul catolic din România. În acest sens, s-a elaborat un „regulament pentru Școala de Cantori a cultului catolic din R.P.R.”, cu sediul la Alba-Iulia. În 1952 s-a ivit posibilitatea și pentru seminariștii din Moldova de a urma cursurile seminariale în acest seminar. Cei care au dorit să-și continue formarea teologică au putut studia acolo până în 1956, când, ca urmare a numărului mare al elevilor de la Școala de Cantori din Alba-Iulia și al studenților de la Institutul Teologic, imobilul Seminarului din Alba Iulia a devenit neîncăpător.

Corespondența din vara anului 1956, purtată între mons. Petru Pleșca, episcopul Marton Aron și Ministerul Cultelor, ne arată imposibilitatea ca „moldovenii și bucureștenii” să mai studieze la Alba-Iulia. Urmarea acestor insistențe și înduplecarea unora din conducerea Partidului Comunist s-a concretizat în toamna aceluiași an. La 3 octombrie 1956, în baza adresei Ministerului Cultelor nr. 15.519, ca răspuns la adresa Arhiepiscopiei de București nr. 1668/28 iunie 1956, s-a deschis la Iași Secția Română a Institutului Teologic Romano-Catolic de Grad Universitar Alba-Iulia. Pentru a respecta Legea Cultelor din august 1948, care prevedea un singur institut de învățământ pentru formarea deservenților cultului catolic, guvernul a găsit soluția ca unicul Institut Teologic Romano-Catolic și unica Școală Romano-Catolică de Cantori aprobate să aibă câte două secții: cele de la Alba-Iulia, cu limba de predare maghiară, și cele de la Iași, cu limba de predare română. Ca organ de conducere, Institutul de la Alba-Iulia avea rectorul, iar secția română de la Iași, prorectorul; Școala de Cantori Alba-Iulia avea directorul, iar secția de la Iași, un subdirector.

După primirea adresei de retrocedare, prin scrisoarea nr. 2273, din 11 octombrie 1956, a Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, canonicul Stanislau Traian Iovanelli, în calitate de vicar general, și pr. Petru Pleșca, în calitate de provicar general, aduc „cele mai simțite mulțumiri” ministrului Cultelor, acad. prof. Petru Constantinescu. Trebuie să amintim aici și ajutorul oferit de Emil Bodnăraș, care a fost prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri în perioada 1955-1957. Clădirea retrocedată avea însă nevoie de reparații capitale. De aceea, printr-o circulară trimisă tuturor parohiilor, la 16 octombrie 1956, mons. Pleșca anunța primirea clădirii Seminarului și cerea un ajutor pentru restituirea datoriei de 250.000 lei ce urma să fie făcută în vederea terminării reparațiilor.

Așa cum ne-a povestit pr. Anton Despinescu, care a fost delegat de mons. Petru Pleșca să coordoneze transferul seminariștilor și al bunurilor de la Alba-Iulia la Iași, în primele zile ale lunii octombrie 1956 se putea citi pe chipurile seminariștilor și formatorilor o bucurie intensă. Clădirea de pe Copou era evacuată, dar nu în întregime, pentru că rămăseseră niște spații ocupate de angajați ai Institutului de Medicină și Farmacie, care folosisese timp de doi ani clădirea drept cămin studențesc. Evacuarea acestor locatari a necesitat intervenții anevoioase și timp, dar au fost făcute multe reparații și amenajări mobile.

După aceste intervenții, cursurile seminariale s-au reluat la 26 noiembrie 1956, iar Seminarul diecezan din Iași a funcționat fără nici o întrerupere până în ziua de astăzi. Întrucât despre redeschiderea acestei instituții s-a mai scris în prezenta publicație, menționăm acum doar profesorii care au fost încadrați la începutul anului școlar 1956-1957: pr. Anton Trifaș, prorector și profesor de teologie morală; pr. Gaspar Bachmeier, profesor de Sfânta Scriptură și de limbă greacă biblică; pr. Leopold Nestmann, profesor de filozofie, istoria filozofiei, pastorală, omiletică și liturgică; pr. Rafael Friedrich, conferențiar pentru teologia fundamentală și dogmatică; pr. Anton Despinescu, lector pentru istoria Bisericii, patrologie, arheologie, ritualul bisericesc și constituție; pr. Carmil Gherghel, secretar; pr. Anton Bișoc, profesor de religie; și pr. Carmil Tocănel, profesor de muzică bisericească. În anul I erau înscriși doi studenți, în anul II - șase studenți, în anul III - patru studenți; în anul V - cinci studenți; iar în anul VI - trei studenți, care au fost hirotoniți, în ziua de 28 aprilie 1957, la Alba-Iulia. În Seminarul din Iași au fost înscriși în toamna anului 1956: 37 de elevi în clasa a VIII-a, 16 elevi în clasa a IX-a, 20 elevi în clasa a X-a și șase elevi în clasa a XI-a.

În ciuda acestor perioade de încercări, acum, la împlinirea a 125 de ani de la înființarea Seminarului Catolic din Iași, putem spune că visul de secole al misionarilor care au activat pe teritoriul Moldovei s-a împlinit, iar efortul atâtor generații de episcopi, preoți, seminariști, specialiști și muncitori a fost binecuvântat de Dumnezeu.